

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

78000 Бања Лука, Вука Караџића 4
Република Српска, БиХ
Тел: +387(0)51/247-408
Факс: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Пореске управе Републике Српске
за период 01.01-31.12.2020. године**

Број: РВ022-21

Бања Лука, 06.04.2021. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА.....	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА.....	3
	Извјештај о ревизији усклађености	3
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	4
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ.....	5
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)	6
	1. Увод	6
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	6
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола	7
	4. Набавке.....	12
	5. Припрема и доношење буџета	12
	6. Финансијски извјештаји	13
	6.1. Извјештај о извршењу буџета.....	14
	6.1.1. Приходи и примици	14
	6.1.2. Расходи и издаци.....	15
	6.2. Имовина, обавезе и извори	19
	6.2.1. Имовина	19
	6.2.2. Обавезе.....	21
	6.2.3. Извори и промјене на нето имовини.....	22
	6.3. Ванбилансна евиденција.....	22
	6.4. Новчани токови	23
	6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	23
	6.6. Образложења уз финансијске извјештаје	24

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја Пореске управе Републике Српске који обухватају: Преглед планираних и остварених прихода, примитака, расхода и издатака исказаних у главној књизи трезора на рачуноводственом фонду 01; Преглед прихода, примитака, расхода и издатака на рачуноводственим фондовима од 01 до 05; Преглед имовине, обавеза и извора и Преглед новчаних токова са стањем на дан 31.12.2020. године и за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, образложења уз обрасце годишњих финансијских извјештаја и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, финансијски извјештаји Пореске управе Републике Српске истинито и објективно приказују, у свим материјално значајним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2020. године, прихода, примитака, расхода и издатака, као и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор важећим у Републици Српској.

Основ за мишљење

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200 – 2810. Наша одговорност за провођење ревизије је даље описана у пасусу Одговорност ревизора. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 – Етичким кодексом, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Према Правилнику о финансијском извјештавању буџетских корисника финансијске извјештаје Пореске управе Републике Српске чине табеларни прегледи наведени у нашем извјештају. Усвојени оквир финансијског извјештавања за јавни сектор у Републици Српској подразумијева да се све трансакције, процјене и политике одмјеравају у односу на усаглашеност са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор.

Ревизијски налази и закључци о фер и истинитој презентацији финансијских извјештаја Пореске управе Републике Српске се ослањају на прописани оквир финансијског извјештавања за јавни сектор у Републици Српској.

Због чињенице да се у предметним финансијским извјештајима не презентује финансијски резултат, не изражавамо мишљење о финансијском резултату за 2020. годину.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања, довољни и одговарајући да нам пруже основу за наше ревизијско мишљење.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Директор је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор, односно прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор важећим у Републици Српској. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја

који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у образложењима уз обрасце годишњих финансијских извјештаја; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као цјелина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као послједица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износивању и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија, такође, укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 06.04.2021. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење

Уз ревизију финансијских извјештаја Пореске управе Републике Српске за 2020. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, активности, финансијске трансакције и информације приказане у финансијским извјештајима Пореске управе Републике Српске за 2020. годину су, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, директор је, такође, одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Пореске управе Републике Српске обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Пореске управе Републике Српске.

Бања Лука, 06.04.2021. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) попис имовине и обавеза врши у складу са чланом 4. став (1), тачка 3) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза,
- 2) затезне камате за кашњење у плаћању обавеза и ванбилансна евиденција исказују у складу са чланом 89. и 93. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике,
- 3) се уплате заједници етажних власника за трошкове инвестиционог одржавања признају као унапријед плаћени расходи, сходно члану 79. став (1) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, а да се након информације о стварном утрошку истих изврши анализа улагања и сходно томе, а према рачуноводственим правилима за буџетске кориснике, изврши признавање улагања, те да се успостави помоћна евиденција уплата и трошења аконтација за инвестиционо одржавање,
- 4) обавезе евидентирају у складу са начелом настанка пословног догађаја и чланом 82. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Препоруке везане за усклађеност пословања

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) уговори о дјелу закључују у складу са чланом 205. Закона о раду.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о буџетском систему Републике Српске,
- Закон о извршењу буџета Републике Српске за 2020. годину,
- Одлука о усвајању буџета за 2020. годину,
- Закон о фискалној одговорности у Републици Српској,
- Закон о одгођеном плаћању пореског дуга,
- Уредба са законском снагом о пореским мјерама за ублажавање економских посљедица насталих услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2,
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске,
- Закон о јавним набавкама,
- Закон о платама запослених у органима управе Републике Српске,
- Закон о доприносима,
- Закон о порезу на доходак,
- Одлуке Владе Републике Српске о примјени одредаба општег колективног уговора,
- Посебни колективни уговор за запослене у органима управе Републике Српске,
- Одлука о утврђивању најниже цијене рада,
- Уредба о накнадама за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у јавном сектору Републике Српске,
- Уредба о распореду и намјенама средстава од трошкова принудне наплате,
- Уредба о условима, начину и поступку одгађања плаћања пореских обавеза,
- Уредба о измирењу пореских обавеза путем обвезница Републике Српске,
- Уредба о условима и начину плаћања готовим новцем,
- Правилник о начину израде и садржају кадровског плана у републичким органима управе,
- Правилник о обрасцу, садржају и начину попуњавања путних налога,
- Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Пореској управи Републике Српске и
- Правилник о накнадама, септембар 2016. године.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДеноЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Пореска управа Републике Српске (у даљем тексту: Пореска управа) основана је у складу са Законом о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, број 115/18) и у саставу је Министарства финансија Републике Српске (у даљем тексту: Министарство). Послови и задаци Пореске управе дефинисани су чланом 34. поменутог закона, а односе се на примјену закона из области контроле и наплате који подразумијевају сва плаћања Републици Српској, општинама, градовима и фондovima.

Законом о пореском поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 78/20) уређени су организација и надлежност Пореске управе, права и обавезе пореских обвезника, порески поступак, плаћање пореских обавеза, редовна и принудна наплата пореских обавеза и други начин престанка пореских обавеза, пореска контрола, посебна контрола, поступак по правном лијеку и надзор у области пореза у Републици Српској. Пореска управа има обавезу да успостави систем евидентирања и извјештавања и пореског књиговодства.

Пореска управа се организује у сједишту, подручним центрима и подручним јединицама. У оквиру сједишта су организовани сектори за обављање послова из надлежности управе, а регионално се ти послови обављају у оквиру подручних центара. Подручни центри (у даљем тексту: ПЦ) су надлежни за функционисање и организацију рада у подручним јединицама и привременим канцеларијама.

Пореска управа своје пословање највећим дијелом обавља преко јединственог рачуна трезора (у даљем тексту: ЈРТ). Финансирање се врши дијелом из буџета Републике Српске, о чему се извјештава у оквиру фонда 01 и дијелом из средстава принудне наплате прикупљених преко посебних рачуна отворених код пословних банака, о чему се посебно извјештава у оквиру фонда 02.

Пореском управом руководи директор, којег поставља Влада Републике Српске.

У надлежности директора Пореске управе је доношење финансијског плана рачуна принудне наплате (у даљем тексту: План РПН), распоређивање и трошење средстава у складу са Уредбом о распореду и намјени средстава од трошкова принудне наплате („Службени гласник Републике Српске“, број 88/13).

На достављени Нацрт извјештаја о проведеној финансијској ревизији није било примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске је у ревизијском извјештају Пореске управе за 2019. годину (број РВ003-20 од 15.04.2020. године) дала шест препорука, четири за финансијске извјештаје и двије за усклађеност пословања. Пореска управа је у складу са чланом 20. став 3. Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 98/05 и 20/14) доставила План активности на реализацији препорука по Извјештају о проведеној финансијској ревизији за 2019. годину, а у току провођења ревизије, достављен је и Извјештај о провођењу препорука по наведеном плану.

Од четири дате препоруке за финансијске извјештаје, двије препоруке нису проведене, а двије су проведене. Препоруке које се односе на попис имовине и обавеза и поштовање начела настанка пословног догађаја приликом евидентирања расхода и обавеза нису проведене (тачке 3. и 6.2.2. извјештаја). Препоруке које су проведене односе се на:

- процјену наплативости потраживања од фондова обавезног социјалног осигурања (тачка 6.2.1.2. извјештаја),
- образложења уз финансијске извјештаје у којима су објелодањени разлози неусаглашених салда обавеза по основу поштанских услуга и о потенцијалној имовини по основу које је извршен упис забиљежбе, терета на непокретној и залога на покретној имовини која представљају обезбјеђење одгођених пореских дуговања.

Од двије дате препоруке за усклађеност пословања, проведена је препорука која се односи на израду финансијског плана рачуна принудне наплате у складу са познатим параметрима и извршеним анализама (тачка 5. извјештаја), а препорука која се односи на пријем запослених на одређено вријеме због повећаног обима посла у складу са чланом 50. став (3), тачка б) Закона о државним службеницима („Службени гласник Републике Српске“, број 118/08, 117/11, 37/12 и 57/16) је дјелимично проведена (тачка 3. извјештаја).

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста („Службени гласник Републике Српске“, број 9/20) систематизовано је 206 радних мјеста за 860 извршилаца, и то 138 радних мјеста државних службеника са 712 извршилаца и 68 радних мјеста намјештеника са 148 извршилаца. На дан 31.12.2020. године у Пореској управи је било 793 запослена на неодређено вријеме (659 државних службеника и 134 намјештеника), 42 запослена на одређено вријеме (27 државних службеника и 15 намјештеника) и осам приправника.

На дан 31.12.2020. године ангажовано је пет извршилаца по основу уговора о дјелу и пет волонтера.

У току 2020. године са једним лицем је закључен уговор о дјелу на име послова одржавања чистоће до повратка радника са боловања и са два лица су закључена три уговора на име послова ажурирања службених евиденција у Пореској управи, што није у складу са чланом 205. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 1/16 и 66/18). Ови послови су у оквиру дјелатности послодавца, а чланом 205. Закона о раду дефинисано је да „послодавац може са одређеним лицем да закључи уговор о дјелу ради обављања послова који су ван дјелатности послодавца“.

У току 2020. године вршено је закључивање уговора на одређено вријеме са 59 државних службеника и 11 намјештеника због повећаног обима посла на период дужи од шест мјесеци без јавног оглашавања, што није у складу са чланом 50, став (3) тачка б) Закона о државним службеницима. Наведеним чланом закона је прописано да се радни однос може засновати на одређено вријеме због повећаног обима посла најдуже шест мјесеци без јавног оглашавања. Од наведеног броја ангажованих радника на одређено вријеме дуже од шест мјесеци, 50 радника (42 државних службеника и осам намјештеника) је засновало радни однос на неодређено вријеме. У току 2020. године за 13 радника је прекинут радни однос истеком уговора, а један радник је распоређен на замјену радника на боловању. Преостало је шест запослених радника на одређено вријеме дуже од шест мјесеци, од чега су два радника у ранијем периоду примљена по

конкурсу на неодређено вријеме, који је поништен и судски спор је у току, а исти су до рјешавања судског спора распоређени по уговору на одређено.

Попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2020. године у Пореској управи није обављен у складу са чланом 4. став (1), тачка 3) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске“, број 45/16), јер није пописан дио обавеза из пословања према добављачима.

Пореска управа није у складу са начелом настанка пословног догађаја евидентирала расходе и обавезе по основу затезних камата (тачка 6.2.2. извјештаја).

Током 2020. године, у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 91/16) и Упутством о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске“, број 99/17) сачињени су извјештаји о провођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контрола, изјаве у вези достигнутог степена развоја система интерних финансијских контрола, књига пословних процеса, акта о управљању ризицима којим се уређују организациони циљеви и задаци, процјена ризика и управљање ризицима.

Нивои надгледања су унутрашња контрола и интерна ревизија. Унутрашња контрола, систематизована као одјељење, врши контролу законитости и правилности у раду запослених. Интерна ревизија је организационо успостављена као посебна организациона јединица у оквиру које су систематизована радна мјеста руководиоца јединице за интерну ревизију и интерног ревизора. Према Плану рада интерне ревизије за 2020. годину обављене су четири планиране ревизије. За утврђене неправилности дате су одговарајуће препоруке, које се реализују према донесеним акционим плановима за реализацију препорука.

Осим за горе наведено и под тачкама 6.1.2.2, 6.2.1.1, 6.2.2. и 6.3. извјештаја, ревизија није утврдила друге недостатке система интерних контрола чиме су створене претпоставке за функционисање истих на начин да обезбиједи истинито и фер извјештавање и усклађеност са законима и другим прописима.

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **уговори о дјелу закључују у складу са чланом 205. Закона о раду,**
- **попис имовине и обавеза врши у складу са чланом 4. став (1), тачка 3) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза.**

Интегрисани информациони систем

Пореска управа је 2012. године почела реализацију пројекта „Интегрисани информациони систем“ (у даљем тексту: ИИС) који је базиран на SAP пословним рјешењима за управљање порезима и приходима за јавни сектор.

Уговор о имплементацији лиценцираног софтвера за ИИС Пореске управе од 18.06.2012. године закључен са „S&T Serbia“ д.о.о. Београд је истекао 17.09.2016. године. На дан истека уговора уговорне стране су сачиниле записник о извршењу услуга имплементације лиценцираног софтвера за ИИС у којем је представљен детаљан преглед стања реализације пројекта.

Анексом уговора из 2012. редефинисан је план имплементације и уговорено да се групе пословних процеса сукцесивно имплементирају у три функционалне фазе у

складу са ASAP¹ методологијом. Анексом уговора из децембра 2014. пролонгирани су интерни рокови за завршетак функционалних фаза и пружања постимплементационе подршке.

Записником је констатовано да је у уговореном периоду имплементиран дио пословних процеса из прве функционалне фазе који чини 534 од укупно 813 тестних сценарија, као и да имплементација процеса из друге и треће функционалне фазе није започета.

Крајем децембра 2017. године покренути су судски спорови у којима обе уговорне стране узајамно траже накнаду штете коју су претрпјеле због нереализације уговора.

Пореска управа је 30.06.2017. године закључила Уговор о реализацији пројектних услуга имплементације ИИС Пореске управе и услуга одржавања, докупа и замјене софтверских лиценци за интегрисани информациони систем (ИИС 2) са конзорцијумом групом понуђача. Укупна вриједност уговора са порезом на додату вриједност (у даљем тексту: ПДВ) износи 8.364.753 КМ и роком имплементације од 24 мјесеца. Такође, Пореска управа је 16.12.2019. године закључила нови Уговор о реализацији пројектних услуга интегрисаног информационог система Пореске управе Републике Српске и услуга реактивације и одржавања лиценци за интегрисани информациони систем (ИИС 3) са конзорцијумом-група понуђача. Укупна вриједност уговора са ПДВ-ом износи 3.483.918 КМ са роком важења до 30.04.2021. године. У цијену услуга имплементације укључен је износ неутрошених средстава од 90.781 КМ по уговору из 2017. године и представља резервни фонд пројекта. Према информацији Пореске управе за потребе ревизије, имплементацију ИИС 3 обиљежиле су ванредне ситуације, пандемија корона вируса и проблеми са хардверским ресурсима на почетку године, те ће због наведеног вјероватно доћи до кашњења у имплементацији истог.

У октобру мјесецу 2020. године Пореска управа је закључила Уговор о купопродаји хардверске опреме за ИИС са конзорцијумом-група понуђача у вриједности од 5.440.259 КМ са ПДВ-ом.

Према информацији Пореске управе за потребе ревизије, од почетка реализације пројекта до 31.12.2020. године у имплементацију ИИС-а уложено је 20.103.735 КМ. За услугу ревизије и надзора ИИС плаћено је 221.030 КМ.

Принудна наплата

Пореска управа у складу са чланом 54-69. Закона о пореском поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 102/11, 108/11, 67/13, 31/14 и 44/16), односно чланом 62-78. новог Закона о пореском поступку Републике Српске покреће поступак и доноси рјешења о принудној наплати пореског дуга. У 2020. години покренуто је 56.299 поступака на износ дуга од 131.459.464 КМ и поднесено је 117 приједлога за укњижбу хипотеке на непокретној имовини пореских дужника. Из поступака принудне наплате наплаћено је 44.448.659 КМ, из поступака покренутих у 2020. години наплаћено је 30.185.100 КМ (8.050.895 КМ прије покретања поступка), а из поступака покренутих у претходном периоду 14.263.559 КМ. Наплата је извршена готовинским средствима (44.336.006 КМ) и мултилатералном компензацијом (112.653 КМ).

У току 2020. године примљено је 72.876 рјешења у принудну наплату на износ дуга од 118.706.329 КМ и 102.601 непокретних поступака из ранијег периода на износ дуга од 15.422.031 КМ. У структури поступака најзаступљеније су опомене за плаћање пријављених обавеза (55%) и порески рачуни за порез на непокретност (43%).

¹ Accelerated SAP – Убрзана методологија за имплементацију SAP система

Укупан дуг на дан 31.12.2020. године износи 625.788.777 КМ, по основу дјелимично наплаћених рјешења (број таквих рјешења је 6.634) износи 24.151.953 КМ и по основу рјешења по којима није било наплате (број таквих рјешења је 348.039) износи 601.636.825 КМ. На извјештајни период се односи 56.299 рјешења и дуг од 100.099.219 КМ.

Отпис потраживања

Према извјештају Пореске управе о отпису потраживања у периоду 01.01-31.12.2020. године отписана су пореска потраживања у износу од 21.161.920 КМ и то по основу 87 рјешења о ненаплативости по основу отписа стечајних потраживања (18.627.316 КМ), 58 рјешења о отпису потраживања ликвидација по службеној дужности (2.014.641 КМ) и 1.188 рјешења о ненаплативости по основу застаре потраживања (519.963 КМ).

Рјешења о ненаплативости по основу отписа стечајних потраживања Пореска управа доноси након што стечајни судија закључи поступак и донесе рјешење које постане правоснажно.

Према евиденцијама у току 2020. године код 89 пореских обвезника је покренут стечајни поступак са пријављеним потраживањима Пореске управе у износу од 15,5 милиона КМ, а у извјештајном периоду су призната потраживања у износу од 11,2 милиона КМ. Код 151 пореског обвезника је започет поступак ликвидације, а износ пријављених потраживања Пореске управе износи 396.292 КМ, од којих су 360.053 КМ призната потраживања.

У извјештајном периоду по свим започетим стечајним поступцима наплаћено је 2.072.290 КМ, а по свим започетим поступцима ликвидације наплаћено је 32.859 КМ.

У извјештајном периоду по службеној дужности покренут је ликвидациони поступак код 49 пореских обвезника. Износ пријављених потраживања износи 1.264.637 КМ, а призната потраживања износе 641 КМ.

Одгођено плаћање пореских обавеза

Одгађање плаћања пореског дуга покреће се захтјевом који се подноси Министарству у складу са чланом 8. Закона о одгођеном плаћању пореског дуга („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15). О захтјеву за одгађање плаћања пореског дуга уз испуњење услова дефинисаних Законом, рјешењем одлучује министар, а изузетно за дуг који није већи од 30.000 КМ рјешењем одлучује директор Пореске управе. Порески дуг се може измирити одгађањем плаћања пореског дуга једнократно најдуже до годину дана и одгађањем плаћања пореског дуга у једнаким мјесечним ануитетима, најдуже до 60 мјесеци (уз испуњење одређених услова).

Порески дужник који подноси захтјев за одгађање плаћања, обавезан је да обезбиједи порески дуг једним од средстава обезбјеђења као што су хипотека над непокретностима, залог покретних ствари, неопозива банкарска гаранција или јемство другог лица. Пореска управа неплаћени порески дуг наплаћује из средстава обезбјеђења или принудном наплатом.

Захтјев за одгађање плаћања пореског дуга у 2020. години Министарству је поднијело 156 пореских обвезника за дуг у износу од 97.528.952 КМ, од тога се 14 захтјева односи на период 2019. године за дуг у износу од 37.760.556 КМ. Из 2017. године остали су захтјеви 28 пореских обвезника, јавних здравствених установа, за дуг у износу од 81.181.608 КМ, а из 2020. године остао је за рјешавање 61 захтјев. Позитивно је ријешено 57 захтјева на укупан дуг од 32.948.839 КМ (дуг са дорачунатим каматама износи 40.358.019 КМ). У истом периоду донесено је 35 закључака о одбацавању

захтјева због неуредности и неблаговремености на пријављени износ обавеза од 42.566.316 КМ.

У ревидираном периоду по основу рјешења о одгоди плаћања пореских обавеза Министарства наплаћено је 6.922.148 КМ, од чега се 1.470.109 КМ односи на рјешења донесена у 2020. години, а 5.452.038 КМ по рјешењима из претходног периода. Доспјеле, а ненаплаћене обавезе износе 131.444.229 КМ (од чега 9.470.411 КМ по рјешењима донесеним у извјештајном периоду, а 121.973.818 КМ по активним рјешењима из претходног периода).

На основу закључака Владе Републике Српске министар је донио четири рјешења о одгођеном плаћању пореског дуга у укупном износу од 9.092.617 КМ (са дорачунатим каматама) без обезбјеђења пореског дуга како је прописано Законом.

Пореска управа је у току 2020. године донијела 20 рјешења о одгоди плаћања пореских обавеза на укупан износ дуга од 353.254 КМ, по основу којих је наплаћено у извјештајном периоду 43.965 КМ, а доспјеле ненаплаћене обавезе по овим рјешењима износе 60.703 КМ. По основу 168 активних рјешења и споразума по евиденцији Пореске управе (из 2020. године и потписаних ранијих година) укупно је наплаћено у извјештајном периоду 270.742 КМ, доспјели а ненаплаћени дуг износи 335.130 КМ и остатак дуга износи 943.378 КМ.

Пореска управа евидентира рјешења у пореском књиговодству и прати извршење рјешења о одгођеном плаћању која прими од Министарства. Уколико се порески дужник не придржава услова и рокова из рјешења Пореска управа обавјештава Министарство, а министар по службеној дужности укида рјешење. Под истим условима непридржавања укида се и рјешење које је донио директор Пореске управе.

Уредбом са законском снагом о пореским мјерама за ублажавање економских посљедица насталих усљед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Службени гласник Републике Српске“, број 35/20 и 46/20) утврђене су пореске мјере за вријеме ванредног стања ради ублажавања економских посљедица. Чланом 11. став (1) Уредбе прописано је да пореским обвезницима којим је забрањен и ограничен рад, те смањена пословна активност у условима ванредне ситуације и ванредног стања и који имају одобрено одгођено плаћање пореског дуга у складу са Законом, Министарство, односно Пореска управа за вријеме ванредне ситуације и ванредног стања по службеној дужности не укида рјешење о одгођеном плаћању пореског дуга. Ставом другим исте уредбе је прописано да се за вријеме трајања ванредне ситуације и ванредног стања, продужава вријеме за које је пореском обвезнику одобрено одгођено плаћање пореског дуга, те се за тај период не обрачунава камата, почевши од рате која доспијева у марту 2020. године, а ставом трећим да се за остваривање напријед наведених права подноси Министарству, односно Пореској управи захтјев и писмена изјава о потешкоћама у пословању. Министарство је одобрило 77, а Пореска управа 10 рјешења код којих се продужава рок за измирење пореског дуга, одобреног на основу Закона.

Према извјештају у Пореској управи Министарство је укинуло 17 рјешења у износу од 5.847.393 КМ (остатак дуга по овим рјешењима износи 5.024.231 КМ) због непридржавања рокова и услова из рјешења. Код три (3) пореска обвезника покренут је стечајни поступак. Пореска управа је укинула три (3) рјешења на износ дуга од 27.506 КМ (остатак дуга износи 12.324 КМ).

Ревизијом је утврђено да поједини порески дужници за која је рјешења донио министар финансија по закључцима Владе Републике Српске нису обезбиједили дуг прописаним средствима обезбјеђења (хипотеком, залогом, банкарском гаранцијом и јемством трећих лица), да су остварили право на одгађање пореског дуга више пута (исти дуг),

а нису им укинута претходна рјешења о одгађању плаћања пореских обавеза по којима нису измиривали обавезе у складу са чланом 10. став (4) Закона и остварили су право на одгађање плаћања пореског дуга више пута (није исти дуг) иако по претходно донесеним рјешењима не измирују уредно обавезе.

Наплаћени јавни приходи

Према евиденцијама Пореске управе и презентованим информацијама у извјештајима у периоду 01.01-31.12.2020. године, укупни приходи из надлежности Пореске управе наплаћени су у износу од 2.483.613.406 КМ, а односе се на директне порезе (464.416.314 КМ), доприносе (1.638.423.921 КМ), остале јавне приходе (379.882.372 КМ) и остале обавезе по основу индиректних пореза и Фонда солидарности (890.798 КМ). У складу са одлукама и Уредбом са законском снагом о пореским мјерама за ублажавање економских посљедица насталих услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, током 2020. године из Буџета Републике Српске су одобрени/плаћени порези и доприноси у укупном износу од 27.812.787 КМ у име правних лица и предузетника са подручја Републике Српске.

4. Набавке

Планом јавних набавки заједно са допунама плана за 2020. годину планирана су 53 поступка набавки укупне планиране вриједности 6.770.700 КМ без пореза на додатну вриједност (у даљем тексту: ПДВ). Планом је предвиђена и вриједност набавки које се реализују из дугогодишњих оквирних споразума и уговора у укупном износу од 2.791.686 КМ (без ПДВ-а).

Вриједност уговорених набавки у 2020. години према плану за 2020. годину износи 6.610.164 КМ или 69% у односу на планирану вриједност. Укупан број provedених поступака обухвата 17 отворених поступака, четири конкурентска захтјева за достављање понуда, 27 директних споразума и три поступка набавки услуга из Анекса 2 дио Б Закона о јавним набавкама.

Ревизијским испитивањем обухваћено је 15 поступака набавки и то шест отворених поступака (5.963.351 КМ), два конкурентска захтјева за достављање понуда (54.000 КМ), шест директних споразума (32.895 КМ) и један поступак набавки услуга из анекса 2 дио Б закона (59.400 КМ), што чини 92% у односу на укупну уговорену вриједност набавки током 2020. године.

Прегледом наведених поступака нису уочене неправилности и неусклађености са Законом о јавним набавкама („Службени гласник Републике Српске“, број 38/14).

5. Припрема и доношење буџета

Пореска управа је припрему и израду буџетског захтјева извршила према инструкцијама Министарства у формату програмског буџетирања. Буџетски захтјев по Инструкцији 2 достављен је у износу од 28.216.700 КМ. Уз буџетски захтјев достављен је кадровски план у складу са Правилником о начину израде и садржају кадровског плана у републичким органима управе („Службени гласник Републике Српске“, број 43/09). Захтјев за додатним буџетским средствима у износу 4.691.400 КМ, тражен је за бруто плате 690.000 КМ (због потребе повећања броја извршилаца), бруто накнаде 209.520 КМ (у складу са Одлуком о организовању Пензијског плана Владе Републике Српске - „Службени гласник Републике Српске“, број 64/19), стручне услуге 1.226.000 КМ (годишњег одржавања САП лиценци), стручно усавршавање запослених 50.000 КМ (обука на новом информационом систему), издатке за набавку постројења и опреме 2.515.880 КМ (највећим дијелом због набавке новог сервисног система за секундарну локацију, активну мрежну опрему и телефонски систем 2.106.000 КМ).

Одлуком о усвајању буџета за 2020. годину („Службени гласник Републике Српске“, број 112/19) одобрена су средства у износу од 27.502.500 КМ, а Одлуком о усвајању ребаланса буџета („Службени гласник Републике Српске“, број 61/20) одобрена су средства у износу од 27.491.900 КМ.

Одлуком о усвајању Другог ребаланса буџета Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 122/20) одобрена су средства у износу од 29.167.700 КМ за расходе за лична примања (22.780.400 КМ), расходе по основу коришћења роба и услуга (4.212.400 КМ), издатке за нефинансијску имовину (528.200 КМ) и остале издатке (1.646.700 КМ).

Након усвојеног Другог ребаланса буџета, проведене су укупно двије реалокације на основу рјешења министра у износу од 123.700 КМ и рјешења Владе Републике Српске у износу од 564.210 КМ.

Планом РПН од 18.2.2020. године планирани су приходи и потрошња у износу од 3.114.000 КМ. Укупни приходи се односе на властите приходи (3.112.048 КМ) и приходе од камата (1.952 КМ). Укупна планирана потрошња се односи на текуће расходе (1.784.000 КМ) и издатке за нефинансијску имовину (1.330.000 КМ).

Измјенама и допунама Плана РПН од 15.12.2020. године планирани су укупни приходи у износу од 2.870.000 КМ, а планирана потрошња се односи на текуће расходе (1.792.600 КМ) и на издатке за нефинансијску имовину (1.077.400 КМ).

У образложењу финансијског плана наведено је у које сврхе ће средства бити коришћена, док се у измјенама и допунама плана наводе разлози због којих је дошло до увећања/смањења на одређеним позицијама (углавном због настале епидемиолошке ситуације изазване вирусом COVID-19) – тачка 2. извјештаја.

Ревизијом нису утврђене неусклађености у односу на регулативу која дефинише процес припреме и доношења буџета.

6. Финансијски извјештаји

Пореска управа има статус буџетског корисника чија је главна књига дјелимично ван главне књиге трезора (у даљем тексту: ГКТ) и према члану 46. и 47. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број 15/17) сачинила је прописане обрасце финансијских извјештаја: Преглед планираних и остварених прихода, примитака, расхода и издатака исказаних у ГКТ на рачуноводственом фонду 01 (образац 2), Преглед прихода, примитака, расхода и издатака исказаних у ГКТ на рачуноводственим фондовима од 01 до 05 (образац 3а), Преглед прихода, примитака, расхода и издатака исказаних ван ГКТ на рачуноводственим фондовима од 01 до 05 (образац 3б), Преглед прихода, примитака, расхода и издатака на рачуноводственим фондовима од 01 до 05 (образац 3), Функционална класификација расхода и нето издатака за нефинансијску имовину исказаних у ГКТ (образац 4а), Функционална класификација расхода и нето издатака за нефинансијску имовину исказаних ван ГКТ (образац 4б), Функционална класификација расхода и нето издатака за нефинансијску имовину (образац 4), Преглед имовине, обавеза и извора исказаних у ГКТ (образац 5а), Преглед имовине, обавеза и извора исказаних ван ГКТ (Образац 5б), Преглед имовине, обавеза и извора (образац 5), Преглед новчаних токова (образац 6) и писано Образложење уз финансијске извјештаје.

Пореска управа је саставила образложења уз збирни сет финансијских извјештаја, који обухвата извјештаје за буџет у ужем смислу (фонд 01) и за РПН (фонд 02).

Пореска управа је доставила 08.03.2021. године Министарству кориговане обрасце финансијских извјештаја који се односе на функционалну класификацију расхода и нето издатака за нефинансијску имовину (обрасци 4б и 4). Кориговани извјештај се односи на исправку грешке у презентацији општих јавних услуга, односно са наведене позиције искључени су издаци по основу датих аванса. Достављени су 29.03.2021. године и кориговани обрасци финансијских извјештаја који се односе на Преглед имовине, обавеза и извора (обрасци 5а и 5), а исти се односе на исправку грешке у презентацији обавеза из пословања у земљи у колони „Претходна година“.

6.1. Извјештај о извршењу буџета

Извршење буџета за 2020. годину исказано је на фонду 01 у износу од 29.550.012 КМ, што је за 1% више у односу на Други ребаланс буџета.

Поједине позиције извршења буџета су ниже (од 1% до 3%) или више (за 14%) у односу на Други ребаланс буџета, а за одступања на појединим позицијама на којима је извршење веће у односу на износ који је одобрен Другим ребалансом буџета извршене су реалокације.

У извјештају о извршењу буџета исказани су приходи и примици (без обрачунских прихода) у износу од 2.314.300 КМ који се не планирају на нивоу буџетског корисника.

Извршење плана РПН исказано је на фонду 02. Приходи су исказани у износу од 2.811.779 КМ или 2% ниже и расходи и издаци у износу од 2.183.504 КМ или 24% ниже од плана.

6.1.1. Приходи и примици

Укупни приходи и примици су исказани у износу од 7.781.936 КМ у оквиру фонда 01 (4.670.157 КМ) и фонда 02 (3.111.779 КМ).

Укупни приходи исказани су у износу од 5.759.329 КМ у оквиру фонда 01 (2.647.550 КМ) и фонда 02 (3.111.779 КМ).

Приходи исказани на фонду 01 се односе на непореске приходе (291.693 КМ) и приходе обрачунског карактера (2.355.857 КМ).

Непорески приходи се односе на посебне таксе које се плаћају у поступку принудне наплате (184.711 КМ), новчане казне за прекршаје које изричу надлежни органи (1.597 КМ) и остали непорески приходи (45.397 КМ).

Приходи обрачунског карактера највећим дијелом се односе на приходе настале из односа са фондовима обавезног социјалног осигурања (за наплаћена спорна потраживања) 1.511.075 КМ и приходе од финансијске и нефинансијске имовине и трансакција унутар исте јединице власти (847.893 КМ). Приходи обрачунског карактера од финансијске и нефинансијске имовине и трансакција унутар исте јединице власти односе се на приходе по основу преноса нефинансијске имовине набављене из средстава РПН. Нефинансијска имовина се због исказивања укупне вриједности сталних средстава у ГКТ преноси са фонда 02, гдје се евидентирају расходи обрачунског карактера у истом износу.

Приходи исказани на фонду 02 се односе на непореске приходе (2.811.779 КМ) и приходе обрачунског карактера (300.000 КМ).

Непорески приходи се односе на приходе од камата на готовину и готовинске еквиваленте (3.397 КМ) и приходе републичких органа и организација (2.808.382 КМ). Приходи републичких органа и организација односе се на трошкове принудне наплате у висини од 5% од утврђене пореске обавезе у поступку принудне наплате, а који

падају на терет обвезника, у складу са чланом 59. Закона о пореском поступку Републике Српске и чланом 68. новог Закона о пореском поступку Републике Српске.

Остали приходи обрачунског карактера по основу односа унутар исте јединице власти у износу од 300.000 КМ односе се на пренос дијела обавеза са фонда 02 на фонд 01 по основу куповине пословног простора у ПЦ Приједор.

Примици су исказани у оквиру фонда 01 у износу од 2.022.607 КМ, а односе се на примитке од рефундација од фондова обавезног социјалног осигурања.

6.1.2. Расходи и издаци

Укупни расходи и издаци су исказани у износу од 35.742.719 КМ, у оквиру фонда 01 (32.692.344 КМ) и фонда 02 (3.050.375 КМ).

Расходи и издаци исказани на фонду 01 односе се на расходе за лична примања запослених (22.626.562 КМ), расходе по основу коришћења роба и услуга (4.815.339 КМ), расходе обрачунског карактера (3.142.332 КМ), издатке за нефинансијску имовину (528.182 КМ) и остале издатке (1.579.929 КМ).

Расходи и издаци исказани на фонду 02 односе се на расходе за лична примања запослених (2.608 КМ), расходе по основу коришћења роба и услуга (1.199.801 КМ), расходе финансирања и друге финансијске трошкове (156 КМ), расходе по судским рјешењима (23.571 КМ), расходе обрачунског карактера (866.871 КМ), издатке за нефинансијску имовину (866.871 КМ) и остале издатке (90.497 КМ).

6.1.2.1. Расходи за лична примања запослених

Расходи за лична примања запослених исказани су у износу од 22.629.170 КМ, у оквиру фонда 01 (22.626.562 КМ) и фонда 02 (2.608 КМ). Расходи исказани на фонду 02 се односе на дневнице за службена путовања.

Расходи за лична примања запослених исказани на фонду 01 се односе на расходе за бруто плате запослених (20.958.950 КМ), бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених (576.160 КМ), накнаде плата запослених за вријеме боловања, родитељског одсуства и осталих накнада плата које се не рефундирају (764.984 КМ) и отпремнине и једнократне помоћи (326.468 КМ).

Расходи за бруто плате се односе на основну плату (13.223.162 КМ), увећање основне плате (856.943 КМ) и доприносе на плату (6.878.845 КМ).

Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада се односе на накнаде за превоз радника на посао и са посла (273.600 КМ), јубиларне награде (30.611 КМ), награде за посебне резултате у раду (29.600 КМ), пензијски допринос за добровољно пензијско осигурање на терет послодавца (184.380 КМ), дневнице за службена путовања (10.586 КМ) и порезе и доприносе на накнаде (47.383 КМ).

Расходи за накнаду плата запослених за вријеме боловања, родитељског одсуства и осталих накнада плата које се не рефундирају се односе на накнаде плата за вријеме боловања које се не рефундирају (351.503 КМ), накнаде плата за вријеме породилског одсуства које се не рефундирају (42.099 КМ), накнаде плата за вријеме боловања, родитељског одсуства и осталих накнада плата које се не рефундирају – порез на доходак (33.342 КМ), увећање накнаде плата по основу радног стажа за вријеме боловања које се не рефундирају (22.870 КМ), остале накнаде плата на терет послодавца које се не рефундирају (3.841 КМ) и доприносе на наведене накнаде (311.329 КМ).

Расходи за бруто отпремнине и једнократне помоћи највећим дијелом се односе на отпремнине по колективном уговору (152.192 КМ), новчане помоћи приликом рођења дјетета (36.991 КМ), смрти члана уже породице (91.472 КМ), теже болести (27.958 КМ), за отпремнине и једнократне помоћи – порез на доходак (1.153 КМ) и доприносе (5.630 КМ).

Код обрачуна бруто плата и накнада нису утврђене неправилности.

6.1.2.2. Расходи по основу коришћења роба и услуга

Расходи по основу коришћења роба и услуга исказани су у износу од 6.015.140 КМ, у оквиру фонда 01 (4.815.339 КМ) и фонда 02 (1.199.801 КМ).

Расходи по основу закупа исказани су у износу од 612.945 КМ у оквиру фонда 01 (585.083 КМ) и фонда 02 (27.862 КМ).

Расходи по основу закупа (фонд 01) односе се на за закуп пословних објеката (344.557 КМ), гараже (3.540 КМ), канцеларијске опреме (218.586 КМ) и осталог закупа (18.400 КМ).

Расходи по основу закупа пословних објеката односе се на закуп пословних простора у ПЦ-има у којима Пореска управа не располаже властитим простором.

Расходи за закуп канцеларијске опреме односе се на изнајмљивање мултифункционалних уређаја (копир апарат, принтер, скенер).

Расходи по основу закупа (фонд 02) односе се на закуп складишног простора са рампом површине 300 м² у Бањој Луци за потребе смјештаја робе одузете у поступку принудне наплате у ПЦ Бања Лука.

Расходи по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга исказани су у износу од 2.843.103 КМ, у оквиру фонда 01 (2.483.104 КМ) и фонда 02 (359.999 КМ).

Расходи по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга (фонд 01) највећим дијелом се односе на расходе по основу утрошка електричне енергије (284.490 КМ), централног гријања (172.275 КМ), водовода и канализације (39.385 КМ), одвоза смећа (47.942 КМ), одржавања чистоће (330.037 КМ), коришћења фиксног телефона (230.866 КМ), коришћења мобилног телефона (9.463 КМ), поштанске услуге (1.249.668 КМ) и остале комуникационе услуге - изнајмљена линија (86.359 КМ).

Расходи за поштанске услуге односе се на набавку поштанских услуга од добављача „Поште Српске“ а.д. Бања Лука, а по основу уговора потписаног 19.03.2019. године.

У оквиру расхода за поштанске услуге, умјесто у оквиру расхода финансирања и других финансијских трошкова, евидентиране су затезне камате за кашњење у плаћању обавеза за 2020. годину у износу од 4.407 КМ, што није у складу са чланом 92. и 93. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број 98/16, 115/17 и 118/18).

Препоручује се директору да обезбиједи да се затезне камате за кашњење у плаћању обавеза евидентирају у складу са чланом 93. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Расходи за остале комуникационе услуге односе се на изнајмљену линију (интернет) од стране добављача „Мтел“ а.д. Бања Лука.

Расходи по основу утrophка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга (фонд 02) највећим дијелом се односе на расходе за поштанске услуге (359.414 KM).

Расходи за режијски материјал исказани су у износу од 255.370 KM, у оквиру фонда 01 (253.293 KM) и фонда 02 (2.077 KM).

Расходи за режијски материјал (фонд 01) највећим дијелом се односе на расходе за компјутерски материјал (11.360 KM), обрасце и папир (74.878 KM), регистраторе и фасцикле (26.706 KM), канцеларијски материјал (43.261 KM), хемијски материјал за одржавање чистоће (15.627 KM) и материјал за личну хигијену и одржавање чистоће (62.530 KM).

Расходи за текуће одржавање исказани су у износу од 299.853 KM, у оквиру фонда 01 (239.496 KM) и фонда 02 (60.357 KM).

Расходи за текуће одржавање (фонд 01) највећим дијелом се односе на текуће поправке и одржавање зграда (198.067 KM) и одржавање превозних средстава (34.437 KM). Расходи за текуће поправке и одржавање зграда највећим дијелом се односе на трошкове редовног одржавања зграде (183.884 KM) у складу са Уговором о оснивању заједнице етажних власника (Анекс I, II и III) и Одлуком Заједнице етажних власника од 26.11.2019. године.

Расходи за текуће одржавање (фонд 02) највећим дијелом се односе на молерске радове (47.585 KM) и текуће одржавање гријне, расхладне и заштитне опреме (9.813 KM).

Расходи по основу путовања и смјештаја исказани су у износу од 106.516 KM, у оквиру фонда 01 (103.961 KM) и фонда 02 (2.555 KM).

Расходи по основу путовања и смјештаја (фонд 01) највећим дијелом се односе на расходе по основу утrophка бензина (47.000 KM) и утrophка нафте и нафтних деривата (26.190 KM).

Расходи за стручне услуге исказани су у износу од 1.787.601 KM, у оквиру фонда 01 (1.057.844 KM) и фонда 02 (729.757 KM).

Расходи за стручне услуге (фонд 01) највећим дијелом се односе на расходе за осигурање возила (14.884 KM), осигурање запослених (8.365 KM), услуге објављивања тендера, огласа и информативних текстова (12.998 KM), услуге одржавања рачунарских програма (5.400 KM), услуге одржавања рачунара и биро опреме (75.287 KM) и трошкове одржавања лиценци (932.140 KM).

Трошкови одржавања лиценци односе се на набавку пројектних услуга имплементације ИИС и реактивације и одржавања лиценци за ИИС по основу уговора који је закључен у 2019. години.

Расходи за стручне услуге (фонд 02) највећим дијелом се односе на расходе за услуге објављивања тендера, огласа и информативних текстова (104.295 KM), одржавања лиценци (495.079 KM), компјутерске услуге (23.400 KM), образовне и едукативне услуге (6.926 KM) и остале стручне услуге 92.597 KM.

Расходи за трошкове одржавања лиценци односе се на услуге лиценцирања, одржавања софтверских лиценци за 2020. годину по основу уговора о имплементацији ИИС и услуга Microsoft лиценци.

Расходи за остале стручне услуге највећим дијелом се односе на услуге едукације о оцјени система управљања у складу са стандардима.

Остали некласификовани расходи исказани су у износу од 109.752 KM, у оквиру фонда 01 (92.558 KM) и фонда 02 (17.194 KM).

Остали некласификовани расходи (фонд 01) највећим дијелом се односе на расходе по основу бруто накнада волонтерима (8.262 KM), доприноса за професионалну рехабилитацију инвалида (44.702 KM), таксе и накнаде за регистрацију возила (9.835 KM) и бруто накнада по уговору о дјелу у износу од 23.276 KM (тачка 3. извјештаја).

Остали некласификовани расходи (фонд 02) највећим дијелом се односе на чланарине ИОТА, Европске асоцијације пореских управа Европе (15.060 KM).

Расходи по судским рјешењима исказани су у износу од 23.571 KM на фонду 02. Односе се на трошкове ликвидационог поступка, стечајног поступка, трошкове вјештачења у поступцима по рјешењима окружних привредних судова у Републици Српској.

6.1.2.3. Расходи обрачунског карактера

Расходи обрачунског карактера исказани су у износу од 4.009.203 KM, у оквиру фонда 01 (3.142.332 KM) и фонда 02 (866.871 KM).

Расходи обрачунског карактера (фонд 01) односе се на расходе по основу обрачунате амортизације (2.791.153 KM), набавне вриједности реализованих залиха (26.116 KM), остали расходи обрачунског карактера (1.698 KM) и по основу односа између или унутар јединица власти (323.365 KM).

Остали расходи обрачунског карактера односе се на губитке по основу расходовања имовине и мањка, а према одлукама о расходовању имовине и мањка утврђених по попису имовине и обавеза на дан 31.12.2020. године.

Расходи обрачунског карактера по основу односа између или унутар јединица власти односе се на пренос дијела обавеза са фонда 02 на фонд 01 по основу куповине пословног простора у ПЦ Приједор (300.000 KM) и корекцију вриједности ненаплативих потраживања од Јавног фонда за дјечију заштиту Републике Српске у износу од 23.365 KM (тачке 2. и 6.2.1.2. извјештаја).

Расходи обрачунског карактера (фонд 02) односе на расходе по основу преноса имовине унутар исте јединице власти. За извршене преносе имовине истовремено се одобравају приходи обрачунског карактера (фонд 01), а по основу преноса и исказивања сталне имовине у ГКТ (тачка 6.1.1. извјештаја).

6.1.2.4. Издаци

Издаци су исказани у износу од 3.065.479 KM, у оквиру фонда 01 (2.108.111 KM) и фонда 02 (957.368 KM).

Издаци се (фонд 01) односе на издатке за произведену сталну имовину (528.182 KM) и остале издатке (1.579.929 KM). Издаци за произведену сталну имовину се односе на издатке за инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката у износу од 99.583 KM (тачка 6.2.1.1. извјештаја) и за набавку постројења и опреме (428.599 KM).

Издаци за набавку постројења и опреме односе се на набавку рачунарске опреме по основу уговора о купопродаји рачунарске опреме из 2020. године.

Остали издаци се односе на издатке у земљи за отплату неизмирених обавеза из ранијих година (950.640 KM) и издатке из трансакција између или унутар јединица власти за накнаде плата које се рефундирају од фонда обавезног социјалног осигурања (629.289 KM).

Издаци у земљи за отплату неизмирених обавеза из ранијих година односе се на издатке по основу Уговора о цесији који је закључен између „Agent Enex“ д.о.о. Приједор као цедента, НЛБ Банке а.д. Бања Лука као цесионара и Пореске управе као цесуса, а којим цедент уступа цесионару своје потраживање које има од цесуса по основу Уговора о купопродаји некретнина број ОПУ 511/18 од 07.03.2018. године (300.000 КМ). Уговор о цесији је закључен у износу од 600.000 КМ.

Издаци у земљи за отплату неизмирених обавеза из ранијих година у износу од 650.640 КМ се односе на обавезе Пореске управе као члана Заједнице етажних власника према „Интегра Инжењеринг“ д.о.о. Бања Лука, а по основу Споразума о обезбјеђивању недостајућих средстава за закључење судских поравнања по споровима број ОПУ-1855/2020 од 01.10.2020. године.

Издаци се (фонд 02) односе на издатке за инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката (4.880 КМ), набавке канцеларијског намјештаја (81.528 КМ), рачунарске опреме (239.952 КМ), гријне и расхладне опреме (1.800 КМ), рачунарских програма (317.259 КМ), нематеријалне непроизведене имовине, лиценце (195.336 КМ), залихе материјала, инвентара, амбалаже и слично (26.116 КМ) и остале издатке (90.497 КМ). Остали издаци се односе на дати аванс по основу уговора о купопродаји хардверске опреме за ИИС.

6.2. Имовина, обавезе и извори

6.2.1. Имовина

Укупна имовина је на дан 31.12.2020. године исказана у нето износу од 38.530.636 КМ (бруто вриједности од 72.328.307 КМ и исправке вриједности од 33.797.671 КМ), а чине је нефинансијска имовина нето вриједности од 32.966.872 КМ и финансијска имовина и разграничења 5.563.764 КМ.

6.2.1.1. Нефинансијска имовина

Нето вриједност нефинансијске имовине највећим дијелом се односи на произведену сталну имовину (32.334.809 КМ), непроизведену сталну имовину (278.478 КМ), улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми (86.979 КМ) и сталну имовину намјењену продаји (241.223 КМ).

Произведена стална имовина у нето вриједности се односи на канцеларијске објекте и просторе (28.824.720 КМ), постројења и опрему (1.360.299 КМ) и нематеријалну произведену имовину (2.149.790 КМ).

Вриједност канцеларијских објеката и простора је повећана у износу од 3.451.538 КМ највећим дијелом због корекције почетног стања за утврђену грешку из претходног периода, а у вези са процјеном бруто и исправке вриједности пословног простора у сједишту (3.347.075 КМ) и по основу инвестиционог одржавања (99.583 КМ).

Уговором о оснивању заједнице етажних власника (Анекс I, II и III) дефинисани су међусобна права и обавезе између етажних власника у вези са управљањем, обимом, начином коришћења и одржавања посебних дијелова зграде и заједничких дијелова, као и обезбјеђење и коришћење финансијских средстава потребних за одржавање заједничких дијелова зграде. Одлуком Заједнице етажних власника од 26.11.2019. године утврђена је висина вриједности бода за аконтацију трошкова инвестиционог одржавања од 1,5 КМ/м². Током 2020. године у оквиру нефинансијске имовине (канцеларијских објеката и простора) и издатака за инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката евидентиран је износ од 99.583 КМ на основу наведене Одлуке и мјесечних фактура ЗЕВ Пословни центар „Интегра“ Бања Лука (1,5 КМ/м² за 5.532,41 м²). Осим наведене Одлуке и фактура, Пореска управа није

имала други валидни књиговодствени документ којим би се идентификовало да су у дијелу зграде у којем је смјештена Пореска управа извршени посебни захвати на одржавању и побољшању зграде који утичу на повећање вриједности зграде. Уговором није дефинисан начин извјештавања етажних власника (доступност информације квартално, полугодишње или годишње) на основу којег би буџетски корисници у својим пословним књигама признали расход или имовину.

У складу са параграфом 14, 17, 19 и 24 МРС-ЈС 17 – Некретнине, постројења и опрема и члана 26. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број 115/17 и 118/18), признавање у књиговодствену вриједност некретнине, постројења и опреме трошкова инвестиционог улагања (реконструкција објекта, инсталациони радови или замјена дијела такве ставке и сл.) се врши у периоду када исти настану. Чланом 96. наведеног Правилника дефинисано је да књиговодственом евидентирању издатака за нефинансијску имовину претходи књижење пословног догађаја на одговарајућим билансним контима који ће довести до новчаног одлива. Књиговодствено евидентирање издатака за нефинансијску имовину врши се на обрачунском основу, у периоду за који је настала обавеза издатка за нефинансијску имовину. Такође, за дио инвестиционог улагања по којем не би дошло до повећања вриједности имовине, у пословним књигама је потребно признати расход у складу са чланом 93. Правилника. За уплату и трошење аконтације за инвестиционо одржавање нису успостављене помоћне евиденције. Сходно претходно наведеном, аконтације трошкова инвестиционог улагања се у складу са чланом 26, 79, 93, 96, 104. и 114. наведеног Правилника и параграфом 14, 17, 19 и 24 МРС-ЈС 17 – Некретнине, постројења и опрема евидентирају у оквиру дугорочних разграничења и осталих издатака (за износ салда незатвореног разграничења датог у извјештајној години), а признавање и евидентирање инвестиционог улагања у оквиру нефинансијске имовине, издатака за нефинансијску имовину, импутираних примитака и расхода се врши у периоду када настане инвестиционо улагање.

Препоручује се директору да обезбједи да се уплате заједници етажних власника за трошкове инвестиционог одржавања признају као унапријед плаћени расходи, сходно члану 79. став (1) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, а да се након информације о стварном утрошку истих изврши анализа улагања и сходно томе, а према рачуноводственим правилима за буџетске кориснике, изврши признавање улагања, те да се успостави помоћна евиденција уплата и трошења аконтација за инвестиционо одржавање.

Вриједност постројења и опреме повећана је највећим дијелом по основу набавке канцеларијског намјештаја (81.528 КМ) и рачунарске опреме (668.551 КМ), а по уговорима закљученим у 2020. години.

Нематеријална произведена имовина повећана је по основу улагања у ИИС у износу од 317.259 КМ, а по основу уговора о реализацији пројектних услуга имплементације ИИС Пореске управе и услуга реактивације и одржавања лиценци за ИИС који је закључен 2019. године.

Непроизведена стална имовина повећана је за набавку софтвера за виртуелизацију VMware у износу од 195.336 КМ, а по основу закљученог уговора о купопродаји рачунарске опреме са „Sirius 2010“ д.о.о Бања Лука од 24.02.2020. године.

Стална имовина намијењена продаји исказана је у износу од 241.223 КМ. У току године није било промјена у оквиру исте, јер није било активности на продаји пословног простора у Добоју, за који је одлуком од 08.06.2015. године одобрена продаја и

извршена рекласификација на имовину која се држи за продају сходно члану 45. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Вриједност сталне имовине умањена је по основу корекције вриједности за ефекте обрачунате амортизације (2.791.153 КМ) и по основу одлука директора о расхоровању неупотребљивих основних средстава на дан 31.12.2020. године нето вриједности од 947 КМ (брото вриједности од 137.141 КМ и исправке вриједности од 136.195 КМ) и отпису утврђеног мањка нето вриједности од 752 КМ (брото вриједности од 1.640 КМ и исправке вриједности од 888 КМ).

6.2.1.2. Финансијска имовина и разграничења

Финансијска имовина и разграничења су на дан 31.12.2020. године исказана у нето износу од 5.563.764 КМ (брото вриједности од 9.391.555 КМ и исправке вриједности од 3.827.791 КМ), а односе се на дугорочну (4.275 КМ) и краткорочну финансијску имовину и разграничења (5.559.489 КМ).

Дугорочна финансијска имовина се односи на принудну наплату новчаног потраживања од запосленог радника на основу рјешења о извршењу.

Краткорочна финансијска имовина и разграничења односе се на готовину и готовинске еквиваленте (5.112.830 КМ), краткорочне пласмане брото и исправке вриједности (17.105 КМ), краткорочна потраживања брото и исправке вриједности (3.769.734 КМ), краткорочна разграничења (283.724 КМ) и краткорочну финансијску имовину и разграничења из трансакција између или унутар јединица власти (162.935 КМ).

Готовина и готовински еквиваленти (фонд 02) се односе на средства у благајни (98 КМ) и средства на рачунима отвореним код банака (5.112.732 КМ).

Краткорочни пласмани се односе на стамбене кредите дате радницима који су у цијелости исправљени.

Краткорочна потраживања која су у цијелости исправљена односе се на потраживања од „Бобар банке“ а.д. Бијељина у стечају (1.501.469 КМ) и „Банке Српске“ а.д. Бања Лука у стечају (2.268.265 КМ).

Краткорочна разграничења се односе на обавезе за накнаде плата за вријеме породилшког одсуства и боловања (193.226 КМ) које се рефундирају од фондова обавезног социјалног осигурања и дати аванс по основу уговора о купопродаји хардверске опреме за ИИС (90.498 КМ).

Краткорочна финансијска имовина и разграничења из трансакција између или унутар јединица власти највећим дијелом се односи на потраживања од фондова обавезног социјалног осигурања по основу рефундација накнаде плата из доприноса за здравствено осигурање и дјечију заштиту. У 2020. години извршена је корекција ненаплативих потраживања по основу рефундација накнаде плата у износу од 23.365 КМ за које је Центар за социјални рад Бања Лука донио првостепено рјешење, а фонд их прогласио ништавим због застареле у складу са чланом 28. став (4) и (5) Закона о дјечијој заштити („Службени гласник Републике Српске“, број 114/17) – тачке 2. и 6.1.2.3. извјештаја.

6.2.2. Обавезе

Укупне обавезе на дан 31.12.2020. године исказане су у износу од 9.740.578 КМ и у цијелости се односе на краткорочне обавезе и разграничења.

Краткорочне обавезе су исказане у оквиру фонда 01 (3.082.134 КМ) и фонда 02 (6.658.444 КМ). Највећим дијелом се односе на обавезе за лична примања запослених

(1.934.533 KM), из пословања (2.670.816 KM) и краткорочна разграничења (5.130.954 KM).

Обавезе за лична примања запослених (фонд 01) се односе на обавезе за бруто плате запослених за децембар 2020. године (1.855.292 KM) и обавезе за бруто накнаде трошкова запослених (78.158 KM).

Обавезе из пословања исказане су у оквиру фонда 01 (1.144.410 KM) и фонда 02 (1.526.406 KM).

Обавезе из пословања у оквиру фонда 01 се односе на обавезе према добављачима за набавку роба, услуга и сталне имовине, а обавезе из пословања у оквиру фонда 02 највећим дијелом се односе на обавезе по основу набавке пословног простора ПЦ Приједор 2018. године (1.190.626 KM), са роком плаћања најкасније до 31.12.2021. године.

Према изводу отворених ставки на дан 31.12.2020. године „Поште Српске“ а.д. Бања Лука потражују од Пореске управе износ од 290.404 KM. У наведеном износу укључен је и износ од 119.025 KM који се односи на затезну камату из ранијих година а који је оспорен од стране Пореске управе. Наведене обавезе за затезне камате нису евидентирани у пословним књигама Пореске управе и предмет су судског спора. Судски спор је у току и очекује се да ће тужиоцу бити правоснажно досуђен утужени износ (тачка 6.5. извјештаја). Сходно наведеном, обавезе нису евидентирани у пословним књигама у складу са начелом настанка пословног догађаја и чланом 82 Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. Краткорочне обавезе и разграничења захтијевају корекцију навише најмање за износ од 119.025 KM (тачке 2. и 3. извјештаја).

Препоручује се директору да обезбиједи да се обавезе евидентирају у складу са начелом настанка пословног догађаја и чланом 82. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Краткорочна разграничења односе се на обавезе по основу наплаћених јавних прихода у поступку принудне наплате и по другим основама (репрограми, споразуми). Пореска управа након раскњижавања уплата по наведеним основама, које се врши у ПЦ-има, средства свакодневно уплаћује на рачуне јавних прихода Буџета Републике и ЈЛС.

Краткорочне обавезе (фонд 01) исказане на дан 31.12.2020. године у износу од 3.082.134 KM измирене су у износу од 2.904.695 KM до 28.02.2021. године.

Краткорочне обавезе (фонд 02) исказане на дан 31.12.2020. године у износу од 1.526.406 KM измирене су у износу од 835.713 KM до 28.02.2021. године.

6.2.3. Извори и промјене на нето имовини

Властити извори средства (фонд 02) исказани су у негативном износу од 1.455.214 KM, а резултат су исказивања негативног финансијског резултата ранијих година у износу од 2.473.986 KM и позитивног финансијског резултата текуће године у износу од 1.018.772 KM. Финансијски резултат текуће године представља разлику између прихода и расхода текућег периода остварених преко РПН. На крају 2020. године губитак ранијих година износио је 1.455.214 KM.

6.3. Ванбилансна евиденција

Пореска управа је на дан 31.12.2020. године исказала ванбилансну активу и пасиву у износу од 168.607.435 KM, а која се односи на вриједност:

- неоткупљених станова који су у процедури откупа у износу од 124.415 КМ,
- примљених банкарских гаранција у укупном износу од 1.497.177 КМ као средстава за обезбјеђење извршења уговора,
- примљених средстава у закуп, копир и принтер уређаја по основу уговора о закупу у износу од 207.163 КМ,
- заплијењене покретне имовине одузете у поступку принудне наплате 4.764.666 КМ,
- примљених мјеница од пореских дужника као средстава обезбјеђења по рјешењима о одгођеном плаћању доспјелих пореских обавеза које је донијела Пореска управа у износу од 63.358 КМ и по рјешењима које је донијело Министарство у износу од 159.570.150 КМ и
- примљених гаранција од пореских дужника као средстава обезбјеђења по рјешењима о одгођеном плаћању доспјелих пореских обавеза по рјешењима које је донијело Министарство у износу од 2.380.506 КМ.

У оквиру ванбилансне евиденције нису евидентирани основна средства у закупу у складу са чланом 89. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике. Пореска управа је током 2020. године закупљивала пословне објекте и просторе од правних и физичких лица за смјештај подручних центара и подручних јединица.

Препоручује се директору да обезбједи да се ванбилансна евиденција исказује у складу са чланом 89. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

6.4. Новчани токови

Преглед новчаних токова за период 01.01-31.12.2020. године Пореска управа је сачинила за фонд 02. У прегледу новчаних токова исказани су приливи готовине из пословних активности у износу од 84.682.455 КМ, одливи готовине из пословних активности у износу од 80.950.402 КМ и нето новчани токови из пословних активности у износу од 3.732.053 КМ.

Прилива готовине из инвестиционих активности није било, а одливи готовине из инвестиционих активности су исказани у износу од 1.639.659 КМ и нето новчани токови из инвестиционих активности су негативни у износу од 1.639.659 КМ.

Прилива, као и одлива готовине из активности финансирања није било. Нето повећање готовине на дан 31.12.2020. године износи 2.092.394 КМ, готовина и готовински еквиваленти на почетку обрачунског периода износе 3.020.338 КМ, а готовина и готовински еквиваленти на крају обрачунског периода износе 5.112.732 КМ.

Извјештај о новчаним токовима је састављен у складу са МРС ЈС 2 - Извјештај о новчаним токовима.

6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

У образложењима уз финансијске извјештаје објелодањено је да је у извјештајном периоду донесено 18 значајних судских одлука у поступцима у којима се Пореска управа појављује као странка. У пет поступака Пореска управа је била тужилац, а у 13 тужена странка. Код пет поступака гдје је Пореска управа била тужилац, у једном поступку је одбијена тужба, једном утврђена ништавост уговора, једном одређено извршење на захтјев Пореске управе, једном усвојен тужбени захтјев Пореске управе и у једном одбијена утврђујућа жалба из стечајног поступка. Код 13 поступака гдје је Пореска управа била тужена, у два поступка усвојен је тужбени захтјев тужиоца, у једном је одређено извршење у корист Пореске управе, у два поступка је усвојена жалба и предмети враћени на поновни поступак и осам тужби је одбијено. Вриједност

тужби које су одбијене износе 8.119.371 КМ, од којих је најзначајнија тужба предузећа „Нова форма“ а.д. Шамац (око 6.400.000 КМ) и тужба „СМ промет“ д.о.о. Пелагићево (1.370.000 КМ).

У парници која је у току, по тужби Пореске управе против S&T д.о.о. Београд вриједности 5.257.838 КМ, и противтужби овог правног лица вриједности 10.677.403 КМ због накнаде штете по основу уговора о имплементацији ИИС, исход је неизвјестан.

„Поште Српске“ а.д. Бања Лука су поднијеле пет тужби против Пореске управе, због кашњења у измиривању обавеза. Укупна вриједност тужбених захтјева износи око 250.000 КМ. Очекује се да ће тужиоцу бити правоснажно досуђен утужени износ (тачка 6.2.2. извјештаја).

6.6. Образложења уз финансијске извјештаје

Уз финансијске извјештаје за период 01.01-31.12.2020. годину сачињена су и писана Образложења која пружају неопходне опште податке о Пореској управи, прописима за израду годишњег обрачуна, рачуноводственој основи и примијењеним рачуноводственим политикама. Такође, сачињена Образложења упућују на повезане информације презентоване у Прегледу прихода, примитака, расхода и издатака и Прегледу имовине, обавеза и извора, у складу са чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтјевима МРС-ЈС 1 – Презентација финансијских извјештаја и других релевантних међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор.

Ревизијски тим

Невенка Лубурић, с.р.

Мирјана Лазић, с.р.

Драган Зјајић, с.р.